

ועשית לך ארון עץ

לפרשת עקב (ע"פ שעורו של הרב תמיר גרנות)

2. שמות פרק ל"ד

(כז) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה כְּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֵת יִשְׂרָאֵל. (כח) וַיְהִי שֵׁם עַם ה' אֲרֻכָּעִים יוֹם וָאֲרֻכָּעִים לְלִלָה לְחֵם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל הַלְּחֹת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים. (כט) וַיְהִי בְרֵדַת מֹשֶׁה מֵהָר סִינַי וּשְׁנֵי לְחֹת הַעֲדַת בְּיַד מֹשֶׁה בְּרֵדְתוּ מִן הָהָר וּמִשָּׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אֹתוֹ. (ל) וַיֵּרָא אֶהְרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּת אֱלֹהֵי. (לא) וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה וַיִּשְׁבּוּ אֵלָיו אֶהְרֹן וְכָל הַנְּשָׂאִים בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם.

3. שמות פרק לב, לד

"ועתה לך נחה את העם אל אשר דיברתי לך, הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם".
 לג: ב-ג: ושלחתי לפניך מלאך וגירשתי את הכנעני... מפניך אל ארץ זבת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך כי עם קשה עורף אתה פן אכלך בדרך.
 (ד) וישמע העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו...
 (יב) ויאמר משה אל ה' ראה אתה אמר אלי העל את העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי ואתה אמרת ידעתיו בשם וגם מצאתי חן בעיני. (יג) ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את דרכך ואדעך למען אמצא חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה. (יד) ויאמר פני ילכו והנחתי לך.
 (טו) ויאמר אליו אם אין פניך הלכים אל תעלנו מזה. (טז) ובמה ינדע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה.
 (יז) ויאמר ה' אל משה גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאתי חן בעיני ואדעך בשם.
 (יח) ויאמר הראני נא את כבודך. (יט) ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם ה' לפניך וחנתי את אשר אחו ורחמתי את אשר ארחם.
 (כ) ויאמר לא תוכל לראות את פני כי לא יראני האדם וחי.
 (כא) ויאמר ה' הנה מקום אתי ונצבת על הצור. (כב) והיה בעבר כבדי ושמתיך בנקרת הצור ושכתי כפי עליו עד עברי.
 (כג) והסרתי את כפי וראית את אחרי ופני לא יראו.
 (לד:א) ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים....

1. הלוחות השניים – התאור בשמות מול התאור בדברים

התיאור בספר שמות	התיאור בספר דברים
(א) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה פֶּסֶל לְךָ שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים כְּרַאשֹׁנִים וְכַתְּבֵתִי עַל הַלְּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלְּחֹת הַרְאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ.	(א) בַּעַת הַהוּא אָמַר ה' אֵלֵי פֶּסֶל לְךָ שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים כְּרַאשֹׁנִים וְעַל הַלְּחֹת הַרְאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׁמְתָם בְּאֲרוֹן.
(ב) וַיְהִי נִכּוֹן לְבַקֵּר וְעֲלִיתָ בְּבִקְרֹא אֶל הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִּי שָׁם עַל רֹאשׁ הָהָר.	(ב) וַיִּכְתֹּב עַל הַלְּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלְּחֹת הַרְאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׁמְתָם בְּאֲרוֹן.
(ג) וַאִישׁ לֹא יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם אִישׁ אֶל יֵרָא בְּכָל הָהָר גַּם הַצֹּאֵן וְהַבִּקְרֹא אֶל יָרְעוּ אֶל מוֹל הָהָר הַהוּא.	(ג) וַאֲעֵשׂ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וְאֶפְסֹל שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים כְּרַאשֹׁנִים וְאֶעֱלֶה הַהָרָה וְשְׁנֵי הַלְּחֹת בְּיָדֵי.
(ד) וַיִּפְסֹל שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים כְּרַאשֹׁנִים וַיִּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בְּבִקְרֹא וַיַּעַל אֶל הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים.	(ד) וַיִּכְתֹּב עַל הַלְּחֹת כַּמְּכַתֵּב הַרְאשֹׁן אֶת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֵלַיְכֶם בְּהַר מִתְּנֶךָ הַאֵשׁ בְּיוֹם הַקֶּהֱלֹ וַיִּתְּנֶם ה' אֵלַי.
(ה) וַיִּרְדַּ ה' בַּעֲנָן וַיִּתְּיָצַב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה'.	(ה) וַאֲפֹן וְאֶרְדַּ מִן הַהָר וְאֶשֶׁם אֶת הַלְּחֹת בְּאֲרוֹן אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי וַיְהִי שָׁם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי ה'.
(ו) וַיַּעֲבֵר ה' עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא ה' ה' אֶל-רְחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חַסֵּד וְאֵמֶת.	(ו) וַיִּשְׁמַע וַיִּחַטְּאָה וַיִּנְקָה לֹא יִנְקָה פֶּקֶד עוֹן אֲבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רַבְעִים.
(ז) נֹצֵר חַסֵּד לְאֵלֶפִים נִשְׂא עוֹן וּפְשַׁע וְחַטְּאָה וַיִּנְקָה לֹא יִנְקָה פֶּקֶד עוֹן אֲבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רַבְעִים.	(ז) וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקְדֵּ אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה.
(ט) וַיֹּאמֶר אִם נָא מִצַּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ ה' יִלְכֵךְ נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבְּנוֹ כִּי עִם קִשָּׁה עֵרַף הוּא וְסִלְחַת לַעֲוֹנָנוּ וְלַחַטְּאָתָנוּ וְנַחֲלַתְנוּ.	(ט) וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי כָרַת בְּרִית יְגִד כָּל עַמָּךְ אֲעִשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא נִבְרָאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתָּה בְּקִרְבּוֹ אֶת מַעֲשֵׂה ה' כִּי נֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ.
(י) וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי כָרַת בְּרִית יְגִד כָּל עַמָּךְ אֲעִשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא נִבְרָאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתָּה בְּקִרְבּוֹ אֶת מַעֲשֵׂה ה' כִּי נֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ.	(י) שָׁמַר לְךָ אֶת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם הַזֶּה גִרְשׁ מִפְּנֵיךְ אֶת הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי:

4. דברים פרק ט'

(ז) זָכַר אֶל תְּשׁוּבָתוֹ אֶת אֲשֶׁר הִקְצַפְתָּ אֵת ה' אֱ-לוֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאֵתְּכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה מִמִּירַם הַיִּיתֶם עִם ה' :

(יח) וְאֶתְּנַפֵּל לְפָנֶי ה' כְּרֹאשְׁנָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לְחָם לֹא אֲכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שְׁתִּיתִי עַל כָּל חַטְאֹתֵיכֶם אֲשֶׁר חָטַאתֶם לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' לְהַכְעִיסוֹ : (יט) כִּי יִגְרָתִי מִפָּנֵי הָאָרֶץ וְהַחַמָּה אֲשֶׁר קָצַף ה' עָלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְּכֶם וַיִּשְׁמַע ה' אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהוּא :

(כח) וְאֶתְּנַפֵּל לְפָנֵי ה' אֶת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֶת אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה אֲשֶׁר הִתְּנַפַּלְתִּי כִּי אָמַר ה' לְהַשְׁמִיד אֶתְּכֶם : (כו) וְאֶתְּפַלֵּל אֶל ה' וְאָמַר ה' א-לוהים אֵל תְּשׁוּבָתוֹ עִמָּךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּגֹדְלֶךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה : (כז) זָכַר לְעֵבְדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב אֵל תִּפְּוֹן אֵל קָשִׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רַשְׁעוֹ וְאֵל חַטְאֹתָו : (כח) פֶּן יֹאמְרוּ הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִמִּצְרַיִם יָכַלְתָּ ה' לְהַבִּיאֵם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לָהֶם וּמִשְׁנֵאתָו אוֹתָם הוֹצֵאתָם לְהַמְתִּים בַּמִּדְבָּר : (כט) וְהֵם עִמָּךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחֲךָ הַגָּדֹל וּבְזַרְעֶךָ הַנְּטוּיָה :

5. דברים פרק י'

(י) וְאַנְכִי עִמָּדְתִּי בְּהָר פִּימִים הָרְאשֻׁנִים אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וַיִּשְׁמַע ה' אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהוּא לֹא אָבָה יְקַנֵּךְ הַשְּׁחִיתֶךָ. (יא) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי קוּם לֵךְ לְמִסְעֵךְ לְפָנֵי הָעָם וַיְבֹאוּ וַיִּרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָם לָתֵת לָהֶם.

6. רש"י על דברים פרק י פסוק י

(י) ואנכי עמדתי בהר - לקבל הלוחות האחרונות ולפי שלא פירש למעלה כמה עמד בהר בעליה אחרונה זו חזר והתחיל בה :

כימים הראשונים - של לוחות הראשונות מה הם ברצון אף אלו ברצון אבל האמצעיים שעמדתי שם להתפלל עליכם היו ככעס :

7. רש"י על דברים י, א'

"ולא זה הוא הארון שעשה בצלאל, שהרי משכן לא נתעסקו בו עד לאחר יום הכפורים, כי ברדתו מן ההר צוה להם על מלאכת המשכן, ובצלאל עשה משכן תחלה ואחר כך ארון וכלים, נמצא זה ארון אחר היה. וזהו שהיה יוצא עמהם למלחמה. ואותו שעשה בצלאל לא יצא למלחמה אלא בימי עלי, ונענשו עליו ונשבה"

8. רש"י על במדבר י, לג

וארון ברית ה' נסע לפניו דרך שלשת ימים - זה הארון היוצא עמהם למלחמה ובו שברי לוחות מונחים ומקדים לפניו דרך שלשת ימים לתקן להם מקום חנייה.

9. הרמב"ן על דברים י, א'

א. וטעם 'ועשית לך ארון עץ' - שתשים הלוחות בתוכו בעת שתד. והיה הארון הזה כולו עץ הוא והמכסה אשר עליו מלמעלה כמנהג בכל הארונות, והיו הלוחות שם עד שנעשה המשכן, ואז עשו הארון המצופה זהב והכפורת אשר עליו זהב טהור.

ב. כי על דרך הפשט יתכן כי ועשית לך ארון עץ - ירמוז לארון שעשה בצלאל. וזה, כי מתחלה נצטווה משה על המשכן וכליו, והיתה המצוה הראשונה ועשו ארון עצי שטים (שמות כה י), כי היא עיקר הכוונה בכל המשכן להיות השם יושב הכרובים. ואחרי כן עשו את העגל, וכאשר נתרצה השם למשה ואמר לו שיכתוב על הלוחות האלו כמכתב הראשון צוהו בקצרה שיעשה ללוחות האלה ארון עץ, היא המצוה לו ללוחות הראשונות. והנה הזכיר לו המצוה הראשונה שבענין המשכן ושהכל תלוי בה, ומזה למד משה לעשות המשכן וכליו כאשר נצטווה מתחלה. ויהיה פירוש ויהיו שם כאשר צוני ה' - שהיו שם לעד לעולם, כאשר צוהו ה' מתחלה (שם שם כא - כב) ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך ונועדתי לך שם ודברתי אתך וגו'.

10 דברים פרק ל"א

(יד) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל מֹשֶׁה הֲוֹן קָרְבֹו יְמִיךָ לְמוֹת קָרָא אֶת הַוֹשֵׁעַ וְהַתִּיצֵבוּ בְּאֵהֶל מוֹעֵד וְאַצְנִנּוּ וַיִּלְךְ מֹשֶׁה וַיְהוֹשֵׁעַ וַיִּתְּנֵצְבוּ בְּאֵהֶל מוֹעֵד : (טו) וַיִּרְא יְהוָה בְּאֵהֶל בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֵד עַמּוּד הַעָנָן עַל פֶּתַח הָאֵהֶל :

11. דברים פרק כ"ח

(ט) וַיְקִימֶךָ יְהוָה לֹו לְעַם קְדוֹשׁ פְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ כִּי תִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו :

12. "התורה והמצווה" בספר דברים

"ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים" (ד: ה), "והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי" (יא: ג), "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווך היום על לבבך" (ה: ו) "ומה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה'... לשמור את כל מצוותיו..." (י: ב).

13. דברים כו, טו

"השקיפה ממעון קדשך מן השמים"

14. דברים יא, יב

"ארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה, תמיד עיני ה' א-לוהיך בה"